

N:o 81.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 23 Maj 1873.
— — — — Andra Kammaren den 23 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner, dels om införande af bevillningstaxering i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker, och dels med förslag till förordning angående skattläggningsmetod för samma lappmarker.

(Sammansatta Stats- och Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 5.)

S. A. K.

Sedan Riksdagen i underdånig Skrifvelse den 30 April 1872, i ändamål att bereda inbyggarne i Norrbottens och Vesterbottens läns lappmarker fördelarne af kommunalföfattningarnes tillämpning äfvensom likställighet i statsmedborgerligt hänseende med landets innevånare i öfrigt, anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida och på hvad sätt kommunalföfattningarne må kunna i dessa lappmarker vinna tillämpning och lappmarksbefolkningen derigenom göras likställd i kommunalt och statsmedborgerligt hänseende med rikets öfriga invånare, samt, då detta icke utan bevillningstaxerings införande i lappmarkerna torde låta sig göra, jemväl låta verkställa den i sådant afseende erforderliga utredning; äfvensom att Kongl. Maj:t deretter måtte till Riksdagen göra den nådiga framställning, hvartill omständigheterna för ernående af ofvanberörda ändamål kunde föranleda; så har Eders Kongl. Maj:t efter vederbörandes hörande till Riksdagen aflåtit nådig Proposition om införande af bevillningstaxering i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker och deruti, under förutsättning, att det förslag till skattläggningsmetod för dessa lappmarker, Eders Kongl. Maj:t i särskild nådig Proposition framställt, blefve af Riksdagen godkändt, föreslagit:

dels att den allmänna bevillningsstadgan må förklaras gällande äfven i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker, dock med följande undantag, nemligen:

att personlig skyddsafgift ej må utgå vare sig af Lapparne eller af lappmarkernas öfriga befolkning;

att Lapparne ej heller påföras inkomstbevillning för andra beskattningsföremål än fast egendom och sådan, jordbruket ej tillhörande näring, som förutsätter fast bostad; och

att bevillning efter Art. III Litt. A ej utgår för de inom nämnda lappmarker befintliga frälseegendommar;

dels ock att upphörande af den, personer anställda vid ecklesiastikverket i lappmarken nu försäkrade frihet från bevillning må anses i beslutet om bevillningsinförande inbegripet, men ej vidtagna förr än allmänt Kyrkomöte dertill lemnat sitt bifall.

Derjemte har Eders Kongl. Maj:t förklarat sig anse, att, såvida Riksdagen bifaller detta förslag, det genom nådig Skrifvelse till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län den 5 December 1862 medgifna anstånd med tillämpning inom länets lappmarks-fögderi af förordningen om kommunalstyrelse på landet, äfvensom den tillika meddelade tillåtelsen att å sockenstämma verkställa det i § 3 af förordningen om landsting föreskrifna utkorande af valmän för härad eller tingslag, som innefattar flera än en kommun, böra förklaras hafva förfallit.

I sammanhang härmed och under förutsättning af bifall till ofvan intagna nådiga Proposition, har Eders Kongl. Maj:t jemväl i särskild Proposition framlagt följande förslag till

»Förordning angående skattläggningsmetod för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker.

Med upphäfvande af hvad genom nådiga Stadgan för afvittring och skattläggning i Luleå lappmark den 30 December 1850 är om skattläggning förordnad, varder härigenom, angående skattläggningsmetod för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker, förordnad som följer:

§ 1.

Genom skattläggning bestämmes hemmantal efter inegornas uppskattade afkastning.

All åkerjord och odlingsmark äfvensom äng och annan slättermark uppskattas efter den höafkastning, egorna anses kunna, odlingsmarken efter verkställd odling, i medeltal årligen gifva.

§ 2.

Vid uppskattning räknas till *första klassen*: godt hårdvallshö och annat dermed jemförligt hö; *andra klassen*: mindre godt hårdvallshö samt rödningshö; *tredje klassen*: gröfre och finare starrgräs samt hö af bättre myrer, som med fördel kunna afbergas hvarje år; *fjerde klassen*: hö af sämre myrer, som, för gräsväxtens bibehållande, ej böra årligen afbergas.

§ 3.

Ränta beräknas för hvarje lass eller tio centner af höafkastningen, i första klassen till sex öre, andra klassen fyra öre, tredje klassen tre öre och fjerde klassen två öre, allt silfvermynt.

Det sammanräknade öretalet utföres i hela tiotal, så att hvad som understiger eller blott uppgår till ett halft tiotal uteslutes, och hvad som öfverstiger ett halft utföres såsom helt tiotal.

När räntan, sålunda beräknad, uppgår till 640 öre (20 daler) silfvermynt, åsättes ett helt mantal och, när räntan blifver högre eller lägre, i förhållande derefter större eller mindre mantal.

§ 4.

Räntan kommer, äfven efter fullbordad afvittring, att utgå med tio riksdaler riksmünt för helt mantal och i förhållande derefter för större eller mindre mantal.

§ 5.

Kronotionde kommer ej att åsättas.

§ 6.

Hvad här ofvan är stadgadt gäller ej allenast slutlig skattläggning, som sker i sammanhang med afvittring, utan ock skattläggning, som före den allmänna afvittringen provisionellt verkställes».

Efter tagen kännedom af de flera ifrågavarande ämne rörande handlingar, som blifvit till Riksdagen öfverlemnade, har Riksdagen i ett sammanhang till pröfning förehåft de båda nådiga Propositionerna.

Riksdagen, som vidhåller sin åsigt om vigten deraf att den bofasta lappmarksbefolkningen beredes fördelarne af kommunalförfattningarnes tillämpning äfvensom likställighet i statsmedborgerligt hänseende med landets öfrige invånare, anser, lika med

Eders Kongl. Maj:t, bevillningstaxerings införande i lappmarkerna vara ett oeftergiftigt vilkor för nämnda syftemåls vinnande. Då vidare, derest hinder för bevillningsförordningens tillämpning inom dessa orter möjligen kan med afseende å den jordbrukande befolkningen förefinnas i de s. k. lappmarksfriheterna, dessa friheter eller privilegier, efter Riksdagens förmenande, icke äro af annan beskaffenhet, än att de genom Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens sammanstående beslut kunna ändras, samt, om än dylik ändring icke bör ske, utom på grund af särdeles talande skäl, sådana dock enligt Riksdagens tanke föreligga i detta fall, der å ena sidan förändringen omedelbart påkallas af omtanken om lappmarksbefolkningens egen fördel med afseende å ej mindre tillfället för dem att bättre än hittills och på ett med det öfriga landet likformigt sätt kunna vårda sina kommunala angelägenheter och på samma gång vinna politisk likställighet med rikets öfrige invånare, än ock möjligheten för lappmarksbefolkningen att åstadkomma en mera rättvis fördelning emellan kommunens medlemmar af de till kommunen utgående utskylder, och å den andra sidan förändringen kan ske på det sätt, att man icke i någon mån träder för nära lappmarksinnehåggarnes anspråk på tillgodonjutande från statens sida af både rättvisa och billighet, utan såsom ett vederlag för den bevillning, som ålägges dem, minskar den hemmansränta, hvilken de enligt lappmarksfriheterna äro förbundna att utgifva och hvars belopp står i statsmakternas skön att bestämma, såsom det pröfvas vara för kronans intresse nyttigast och för landet drägligast, — har Riksdagen, på dessa skäl och med afseende i öfrigt å hvad till stöd för den nådiga Propositionen om bevillningstaxerings införande i lappmarkerna blifvit anfördt, funnit sig böra bifalla hvad Eders Kongl. Maj:t i nämnda Proposition föreslagit.

Bestämmandet af en skattläggningsmetod för lappmarkerna är likaledes en fråga, hvars snara lösning är för dessa orter af ganska stor betydelse. Vid granskning af det förslag till förordning i detta hänseende, som af Eders Kongl. Maj:t blifvit för Riksdagen framlagdt, har Riksdagen ej heller funnit något att erinra mot de deri föreslagna grunderna för bestämmandet af det mantal, skattläggningen afser att fastställa. Hvad deremot angår den ränta, som skulle efter skattläggningen utgå och af Eders Kongl. Maj:t föreslagits till tio Riksdaler för helt mantal, eller samma belopp, hvarmed denna ränta för närvarande utgöres på grund af den provisionela skattläggningen, har Riksdagen, då det syntes Riksdagen vara billigt, att såsom vederlag för utgörandet af fastighetsbevillning en lindring i grundräntan beredes hemmansinnehafvarne i något vidsträcktare mån, än det nådiga förslaget afser, för sin del ansett räntan böra bestämmas till 6 R:dr 40 öre för helt mantal. Denna siffra erbjuder dessutom den fördelen, att med skattläggningen beräkningen af räntan icke behöfver ske, såsom i den nådiga Propositionen är föreslaget, uti en för längesedan afskaffad myntsort, *öre silfvermynt*, utan kan ske i *öre riksmynt*, under det skatte-talet af 640 öre för helt mantal i allt fall bibehålles. Skattebeloppet, 6 R:dr 40

öre för helt mantal, låter jemväl, med större bekvämlighet än beloppet 10 R:dr, fördela sig med beräkning af den ränta, som bör utgöras af mindre hemmansdelar.

I öfrigt har Riksdagen ej funnit annan ändring i det nådiga författningsförslaget erforderlig, än att Riksdagen, såsom en antydan om sin uppfattning i fråga om fortvaron af denna hemmansränta, för sin del ansett ett tillägg till § 4 böra göras, i syfte att utmärka, att den ifrågavarande hemmansräntan skall utgöras endast så länge och i den mån grundränta af jord i allmänhet utgår.

Den mening, Riksdagen ofvan i underdånighet uttalat om billigheten af hemmansräntans nedsättande till 6 R:dr 40 öre pr mantal, såsom vederlag för fastighetsbevilningens utgörande, kräver jemväl, att ett dylikt vederlag, eller med andra ord en likartad nedsättning i hemmansräntan tillerkännes hemmansinnehafvarne äfven före den slutliga skattläggningen, så mycket hellre som bevilningens utgörande eljest skulle drabba den jordbrukande befolkningen tyngre före skattläggningen, än efter det denna försiggått och efter det i följd af afvittringen hemmanen erhållit ett ökad värde. Riksdagen har derföre för sin del ansett lämpligt, att, der räntan för närvarande utgår med högre belopp, densamma må i sammanhang med bevilnings-taxerings införande i lappmarkerna nedsättas till 6 R:dr 40 öre för helt mantal.

I enlighet med hvad Riksdagen nu i underdånighet anført, har Riksdagen beslutat bifalla hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit i nådiga Propositionen om bevilnings-taxerings införande i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker, hvarjemte Riksdagen, som ej kunnat i oförändradt skick godkänna det af Eders Kongl. Maj:t framlagda förslag till förordning angående skattläggningsmetod för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker, för sin del antagit följande:

»Förordning angående skattläggningsmetod för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker.

Med upphäfvande af hvad genom nådiga stadgan för afvittring och skattläggning i Luleå lappmark den 30 December 1850 är om skattläggning förordnad, varder härigenom angående skattläggningsmetod för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker förordnad som följer:

§ 1.

Genom skattläggning bestämmes hemmantal efter inegornas uppskattade afkastning.

All åkerjord och odlingsmark äfvensom äng och annan slättermark uppskattas

efter den hö-afkastning, egorna anses kunna, odlingsmarken efter verkställd odling, i medeltal årligen gifva.

§ 2.

Vid uppskattning räknas till

första klassen: godt hårdvallshö och annat dermed jemförligt hö;

andra klassen: mindre godt hårdvallshö samt rödningshö;

tredje klassen: gröfre och finare starrgräs samt hö af bättre myrer, som med fördel kunna afbergas hvarje år;

fjerde klassen: hö af sämre myrer, som, för gräsväxtens bibehållande, ej böra årligen afbergas.

§ 3.

Ränta beräknas för hvarje lass eller tio centner af hö-afkastningen i första klassen till sex öre, andra klassen fyra öre, tredje klassen tre öre och fjerde klassen två öre, allt riksmynt.

Det sammanräknade öretalet utföres i hela tiotal, så att hvad som understiger eller blott uppgår till ett halft tiotal uteslutes och hvad som öfverstiger ett halft utföres såsom helt tiotal.

När räntan, sålunda beräknad, uppgår till 640 öre riksmynt, åsättes ett helt mantal och, när räntan blir högre eller lägre, i förhållande derefter större eller mindre mantal.

§ 4.

Räntan skall utgå med 6 Riksdaler 40 öre riksmynt för helt mantal och i förhållande derefter för större eller mindre mantal, dock endast så länge och i den mån grundränta kommer att af jord i allmänhet utgöras.

§ 5.

Kronotionde kommer ej att åsättas.

§ 6.

Hvad här ofvan är stadgadt gäller ej allenast slutlig skattläggning, som sker i sammanhang med afvittring, utan ock skattläggning, som före den allmänna afvittringen provisionellt verkställles.”

Slutligen vill Riksdagen i underdånighet anmäla, det Riksdagen för sin del ansett lämpligt, att ränta, som för närvarande af jord i lappmarkerna utgår med tio Riksdaler per mantal, må, i sammanhang med bevillningstaxerings införande derstädes, nedsättas till sex Riksdaler 40 öre för helt mantal.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 23 Maj 1873.